Elinkeinoelämän keskusliitto

EK:n vaalitavoitteet hallituskaudelle 2015–2019

Vauhtia vientiin, voimaa kotimarkkinoille

Eteenpäin myönteisellä asenteella ja rakentavilla ratkaisuilla

Suomi tarvitsee kasvukäänteen

Suomen talouden näkymät ovat haastavat. Heikko kasvu, julkisen talouden paisuminen ja siitä seuraava velkaantuminen edellyttävät suunnanmuutosta. Samoin on palautettava yritysten usko suomalaisen toimintaympäristön tulevaisuuteen.

Suomi ei voi luottaa ulkoiseen apuun. Meidän on itse tehtävä päätökset, joilla nykymeno käännetään kasvuun.

Ensimmäisenä julkisen sektorin kasvu pitää saada hallintaan. Rönsyjä täytyy karsia ja hyödyntää yksityisten palvelujen kustannustehokkuus. Näin hyvinvointivaltion ydin voidaan pelastaa.

Toisekseen tarvitaan uudistuksia, joilla työn antaminen ja sen tekeminen saadaan jälleen kannattaviksi. Meidän tulee tehdä äärimaltillisia palkkaratkaisuja monta vuotta peräkkäin, jotta saamme kilpailijamaamme kiinni. Kansalaisten ostovoiman turvaamiseksi palkkaratkaisut tarvitsevat kaverikseen työn verotuksen reilua alennusta.

Suomi on kasvanut osaamisella ja koulutuksella. Niihin tulee ensi vaalikaudella panostaa, jotta yrityksiimme syntyy uusia innovatiivisia vientituotteita. Niitä tarvitsevat myös kotimarkkinamme.

Sääntelyä tulee keventää ja luvitusta nopeuttaa.

Edessä on siis vaikeita mutta välttämättömiä päätöksiä. Ratkaisu on kuitenkin suomalaisten omissa käsissä. Käänne on mahdollinen!

Jyri Häkämies
Toimitusjohtaja
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

EK:n ehdotukset valtion talousarvioon

Kasvupanostukset		**Miten ne rahoitetaan?**	
Työn verotuksen keventäminen ja kannustavuus	3–4 mrd. €	Julkisen sektorin tuottavuus ja olennaiseen keskittyminen (työtunnit, digi, parhaat käytännöt, palveluiden priorisointi)	3–4 mrd. €
Perintö- ja lahjaveron korotusten peruminen	100 milj. €	Veronkevennyksen dynaaminen vaikutus (ostovoima ja työllisyys)	1 mrd. €
Liikenneväylät	200 milj. €	Yritystukien tehostaminen	200 milj. €
Digikoulu-hanke Yliopistot	100 milj. € 100 milj. €	Tulonsiirrot (indeksien osittainen jäädytys)	400 milj. €
Tekesin avustukset	100 milj. €		
YHTEENSÄ	**3,6–4,6 mrd. €**	**YHTEENSÄ**	**4,6–5,6 mrd. €**

Lisäksi EK ehdottaa painotuksen siirtoja tiettyjen menokokonaisuuksien sisällä, ilman lisärahoituksen tarvetta. Esimerkiksi kehitysyhteistyömäärärahat tulisi painottaa siten, että Finnfundia pääomitetaan vaalikauden aikana yhteensä 160 miljoonalla eurolla.

EK:n vaalitavoitteet hallituskaudelle 2015–2019

1 Vain kilpailukyky tuottaa työtä ja hyvinvointia

Luodaan yhdessä pelisäännöt, jotta työtä kannattaa aina tehdä ja tarjota. Suomessa olemme erityisen riippuvaisia energiasta ja liikenneyhteyksistä – käännetään ne kilpailuvalteiksi. Nostetaan Suomi kansainvälisten markkinoiden voittajajoukkueeksi! s. 4

2 Osaamisella kiinni uusiin mahdollisuuksiin

Suomen menestys voi perustua vain eturivin osaajiin ja maailmanluokan innovaatioihin. Siksi ei ole varaa tinkiä investoinneista koulutukseen ja tutkimukseen. Digitalisaation ohella myös cleantech ja biotalous ovat mahdollisuuksia, joihin Suomen on nyt tartuttava. s. 7

3 Kannustavalla verotuksella työtä ja yrittäjyyttä

Työn verotusta on uskallettava keventää rohkeasti. Siten vauhditamme talouskasvua, lisäämme kansalaisten ostovoimaa ja synnytämme lisää työtä. On tärkeää palauttaa myös verotuksen ennustettavuus ja tukea yritysten jatkuvuutta alentamalla perintöverotusta. s. 10

4 Vähemmän mutta parempaa sääntelyä

Sääntelytalkoissa on aika päästä sanoista tekoihin ja sitoutua määrällisiin tavoitteisiin. Uusien investointien ja työpaikkojen syntyä tulee vauhdittaa sujuvoittamalla yritysten lupaprosesseja. Julkinen palvelutuotanto pitää avata reilulle kilpailulle. s. 12

5 Julkinen sektori pelastettava kestämättömältä kehitykseltä

Suomen velkaantuminen karkaa käsistä, jos emme tee viisaita korjausliikkeitä. Vain näin voimme pelastaa hyvinvointiyhteiskunnan ytimen. Välttämättömien säästöjen sekä soten ja muiden rakenneuudistusten rinnalla on tärkeää hyödyntää digitalisaation mahdollisuudet. s. 14

1 Vain kilpailukyky tuottaa työtä ja hyvinvointia

– Työn tekeminen ja teettäminen aina kannattavaksi –

1.1 Työn tekemisestä kannattavaa kaikissa tilanteissa

Aina ei työn vastaanottaminen kannata eikä lisäansioiden hankkiminen välttämättä paranna käytettävissä olevia tuloja. Työn tekeminen kannattavaksi on meidän kaikkien etu.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Lisäisi pienistä tuloista käteen jäävää rahaa parantamalla kunnallisverotuksen ansiotulovähennystä ja valtionverotuksen työtulovähennystä[1]. Muutosten avulla palkansaajan käytettävissä olevat tulot olisivat aina paremmat kuin vastaavantasoista sosiaalitukea saavalla.
- Lyhentäisi ja porrastaisi työttömyysturvan enimmäiskestoa: alle 3 vuotta työssä olleille ja ei-aktiivisille 300 päivää (nyt 400 päivää) ja muille 400 päivää (nyt 500 päivää).
- Lieventäisi työtulojen nousun asumistukea leikkaavaa vaikutusta.

1.2 Luodaan työtä joustavammalla työlainsäädännöllä ja työrauhaa parantamalla

Työ ja yrittäminen ovat muuttuneet rajusti viime vuosikymmeninä. Tehtävien luonne muuttuu ja vaihtelee aiempaa enemmän. Olisi järkevää, että töitä tehdään silloin kun niitä on. Työlainsäädäntö ja työelämän muu normisto eivät ole pysyneet kehityksessä mukana. Sen takia työtä jää syntymättä ja sitä menetetään ulkomaille.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Parantaisi paikallisen sopimisen edellytyksiä arvioiden koko työlainsäädännön osalta, miltä osin pakottavia säännöksiä voidaan muuttaa sopimuksenvaraisiksi.
- Laajentaisi mahdollisuuksia määräaikaisten työsopimusten solmimiseen, pidentäisi koeaikaa ja poistaisi esteet työvoiman monipuoliselta käytöltä, kuten vuokra- ja osa-aikatyöltä.
- Parantaisi suomalaista työrauhaa lainsäädäntöä kehittämällä.

[1] Tulovähennysten parantamisen vaikutus tuloverojen tuottoon sisältyy kohdan 3.1. työn verotuksen keventämisen kokonaisuuteen.

– Energia ja infra kilpailueduiksi –

1.3 Vähäpäästöisen energian investoinneille paremmat edellytykset

Kohtuuhintainen energia on edellytys vahvalle taloudelle Suomessa. Samalla on lisättävä vähäpäästöisyyttä ja omavaraisuutta mahdollisimman tehokkaasti. Energiainvestoinneissa kvartaali on 25 vuotta, joten vain pitkäjänteinen politiikka onnistuu tavoitteissaan.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Sallisi investoinnit kaikkiin päästöttömiin ja vähäpäästöisiin energiamuotoihin, mukaan lukien uudet ydinvoimalat, LNG-infra ja säätövoimatarpeen lisääntyessä uudet vesivoimalat jo rakennetuissa vesistöissä.
- Edistäisi teknologianeutraalisti kustannustehokasta siirtymistä vähäpäästöiseen energiaan. Vahvistaisi päästökaupan roolia ensisijaisena ohjausmekanismina pitkäjänteisillä ja uskottavilla päätöksillä. Valmistelisi päällekkäisten ohjauskeinojen vähentämisen asteittain.

1.4 Hiilivuoto on myös ilmaston vihollinen

Päästöjen vähentäminen on investointi tulevaisuuteen. Ilmastoteko on kuitenkin aito vain, jos päästöt todella vähenevät eivätkä vain siirry toisaalle. Energiaintensiivisen teollisuuden pakeneminen esimerkiksi Aasiaan kasvattaa globaalia hiilijalanjälkeä, koska Pohjoismaissa energiantuotanto on vähäpäästöisempää. Hiilivuoto uhkaa myös monia palvelualoja, joille energian hinta on keskeinen kustannus.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Kompensoisi ilmastopolitiikan aiheuttamat kilpailuvääristymät, kunnes tasapuoliset globaalit ilmastovelvoitteet astuvat voimaan. Maksuttomien päästöoikeuksien ohella on tarpeen hyvittää päästökaupan aiheuttama sähkön hinnan nousu hiilivuotosektorille erikseen, kuten useissa EU-maissa jo tehdään.
- Pidättäytyisi sellaisesta sääntelystä, joka lisää yritysten kustannuksia suhteessa kilpailijoihin tai kasvattaa hallinnollista taakkaa.
- Alentaisi palveluyritysten sähköveroa asteittain teollisuuden tasolle.

1.5 Takamatkalta ponnistava ei voi tinkiä liikenneinfrasta

Matka Suomesta päämarkkinoille on kilpailijamaita pidempi. Voimme pärjätä, jos luomme edellytykset muita paremmalle logistiikalle. 2000-luvulla liikenneväylien kunto on valitettavasti päästetty heikkenemään.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Lisäisi liikenneväylien rahoitusta 200 miljoonalla eurolla vuodessa. Eurot kohdennettaisiin yritystarpeisiin perustuvien kriteerien pohjalta. Lisäys palauttaisi ylläpidon ja investointien rahoituksen aiemmalle tasolleen.
- Ei ottaisi uusia liikenteen maksuja käyttöön, koska liikennettä verotetaan jo raskaasti. Meriliikenteen väylämaksun määräaikaista puolitusta jatkettaisiin ja pyrittäisiin poistamaan maksu kokonaan. Ratamaksua perittäisiin EU-minimien mukaisesti ja dieselveron palautusjärjestelmä otettaisiin käyttöön yritysten tieliikenteelle.

– Reilu kilpailu vientimarkkinoilla edellyttää valtion toimia –

1.6 Ovet auki kasvumarkkinoille

Suomen huikea nousu 1900-luvun aikana on perustunut ulkomaankaupan kasvuun. Meillä on hyvät mahdollisuudet kivuta globalisaation voittajajoukkueeksi myös 2000-luvulla. Kaupan vapauttaminen ja paremmat kansainvälisen talouden säännöt ovat meidän etu.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Vauhdittaisi EU:n ja Yhdysvaltojen välisen talous- ja investointikumppanuuden (TTIP) etenemistä.
- Pyrkisi kehityspolitiikassa kestävän liiketoiminnan kasvattamiseen suomalaisten yritysten vahvuusalueilla.
- Nostaisi yksityisen sektorin kehitysrahoitusvälineet kilpailijamaiden tasolle. Finnfundin pääomankorotukseen suunnattaisiin 160 miljoonaa euroa kehitysyhteistyömäärärahoista.

1.7 Venäjä on edelleen mahdollisuus

Suomelle on tärkeää ylläpitää ja kehittää aktiivisia suhteita kasvaviin ja kehittyviin talouksiin kaikissa tilanteissa sekä EU-tasolla että kahdenvälisesti.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Investoisi liikenne- ja rajanylityskapasiteetin nostamiseen Venäjän suuntaan.
- Ylläpitäisi tiivistä keskusteluyhteyttä Venäjän viranomaisiin yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa ja toimisi aktiivisesti kauppakiistojen ratkaisemiseksi.

1.8 Kootaan voimat pk-yritysten kansainvälistymisen tueksi

Pk-yritysten osuus viennistä on Suomessa selvästi kilpailijamaita pienempi. Vientimme on liian pienen yritysjoukon varassa. Viennin rahoitukselle annettavan valtion tuen on vastattava kilpailijamaiden tasoa. Samalla Suomen on pyrittävä rajaamaan julkisten rahoittajien kilpavarustelua kansainvälisillä areenoilla.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Käynnistäisi yritystukiuudistuksen, jossa luovuttaisiin vaikuttavuudeltaan heikoimmista tuista ja vahvistettaisiin Finnveran roolia yritysten kasvun mahdollistajana.
- Mahdollistaisi Finnveran viennin rahoituksessa suorien luottojen myöntämisen ja huolehtisi siitä, että Finnveran riskinotto on kansainvälisesti kilpailukykyisellä tasolla.
- Turvaisi Finnveralle riittävät resurssit sekä selkeän ohjeistuksen ja mandaatin rahoittaa kauppoja myös vaikeissa olosuhteissa, kuten Venäjällä.
- Muodostaisi Suomeen alueelliset Team Finland -keskukset, joihin keskitettäisiin Finpron sekä Tekesin palvelut ja jotka toimisivat ELYistä irrallaan. Team Finland -keskusten tehtävänä olisi tarjota asiakaslähtöiset innovaatio- ja kansainvälistymispalvelut yritysten tarpeiden mukaisesti.

2 Osaamisella kiinni uusiin mahdollisuuksiin

– Digitaalisuus, cleantech ja biotalous ovat ratkaisevat mahdollisuutemme –

2.1 Internet of things on Suomen "must win battle"

Digitalisaatio on tuotantoteknologian, ohjelmistokehityksen, internetin ja datan nopeasti kehittyvä kokonaisuus. Internet muokkaa tällä hetkellä kaikkia toimialoja. Vahvan ICT-perimän ansiosta Suomella on hyvät lähtökohdat menestyä "esineiden internetin" alalla niin perinteisten yritysten uusiutumisen kautta kuin kehittämällä uusia ratkaisuja maailmanmarkkinoille.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Keskittäisi julkisen sektorin huomion yksittäisten kehityshankkeiden sijaan siihen, että digitalisaatiota hyödyntäville ja kehittäville yrityksille luotaisiin ylivertaiset toimintaedellytykset.
- Purkaisi infrastruktuurin ja palveluvelvoitteiden ylisääntelyä digitaalisen kehityksen nopeuttamisen ja globaalin kilpailun edellyttämällä tavalla. Datan hyödyntämiselle ei tule asettaa tarpeettomia rajoitteita.
- Vahvistaisi Tekesin roolia digitalisaation vauhdittajana. Tulevaisuus olisi parempi, jos turvaisimme riittävät resurssit yritysten ja tutkimuslaitosten yhteistyöhön esineiden internetin kehittämiseksi ja jalkauttamiseksi. Ohjelmointi- ja sovelluskehitykseen sekä data-analytiikkaan liittyvää koulutusta kannattaa lisätä kaikilla koulutusasteilla.
- Asettaisi selkeät tavoitteet julkisen hallinnon tietovarantojen avaamiselle kansalaisten ja yritysten hyödynnettäväksi.
- Nopeuttaisi reaaliaikaisen, paperittoman ja täysin automatisoidun taloushallinnon ja viranomaisraportoinnin toteutumista edelläkävijämaiden joukossa.

2.2 Tarvitsemme fiksua, vahvuuksista ponnistavaa edelläkävijyyttä

Suomella on edellytykset nousta suureen rooliin ympäristönsuojelussa viemällä puhtaan talouden ratkaisuja nouseviin talouksiin. Edelläkävijämarkkinan luominen edellyttää tavoitteita ja kannusteita, jotka viitoittavat suuntaa tulevaisuuteen. Cleantechiä ja biotaloutta pitää edistää teknologianeutraalisti, innovaatiopai-

notteisesti ja purkamalla sääntelyä. Parhaat ratkaisut syntyvät kilpailun kautta.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Tekisi innovaatio- ja investointiympäristöön vaikuttavat päätökset siten, että ne edistäisivät suomalaisyritysten vähähiilistä ja resurssitehokasta liiketoimintaa.
- Sitoutuisi liikenteen voimanlähteitä koskien tavoitteisiin, jotka kasvattavat kehittyneiden biopolttoaineiden, sähköautojen ja muiden vaihtoehtoisten teknologioiden osuutta.
- Edistäisi kiertotaloutta siten, että materiaalien käyttö tehostuu markkinoiden luovuutta hyödyntäen.
- Tukisi cleantech-liiketoiminnan vientiä ja kansainvälistymistä osana Team Finland -toimintaa ja maakuvatyötä.

2.3 Raivataan esteet innovaatioilta ja kannustetaan niihin hankinnoissa

Uusien tuotteiden, palvelujen ja liiketoimintamallien syntymistä rajoittaa suuri määrä sääntelyä. Julkiset hankinnat voivat joko kirittää tai toimia tulppana uudistumiselle. Uuden teknologian kehitys edellyttää riskinottoa, kokeilualustoja ja kotimaisia referenssejä.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Sitouttaisi valtion ja kunnat käyttämään vähintään yhden prosentin hankintamenoistaan esikaupallisiin hankintoihin ja innovaatioihin kannustaviin hankintasopimuksiin (uudet teknologiat, palvelukonseptit ja demonstraatiot).
- Saisi julkisen sektorin toimimaan edistyksellisenä ostajana ja vaativana asiakkaana. Kunnianhimoisilla hankinnoilla luotaisiin yrityksille valmiuksia pärjätä kansainvälisesti.
- Muuttaisi hankintalakia niin, että se tukee digitalisaatiota "palvelut verkkoon" -periaatteella. Tarvitsemme kokeilutaloutta, joka mahdollistaa helpommin pilotoinnin massiivisten hankintojen sijaan.
- Poistaisi innovaatiotoimintaa haittaavaa sääntelyä.

2.4 Immateriaalioikeudet tukemaan luovaa työtä

Patentit, tavaramerkit, verkkotunnukset, tekijänoikeudet ja muut immateriaalioikeudet (IPR) ovat tämän päivän yritystoiminnassa olennaisia tuotannontekijöitä sekä kilpailukyvyn ja kasvun välineitä. Niiden merkitys korostuu entisestään digitalisoitumisen, globalisaation ja teollisen internetin edetessä.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Uudistaisi tekijänoikeussääntelyn vastaamaan digiajan tarpeita. Tekijänoikeuksien tehokasta käyttöä ja siirtämistä voitaisiin edistää säätämällä yleisestä työsuhdetekijänoikeudesta ja vahvistamalla suoraa sopimista oikeuksista.

2.5 Innovaatiorahoituksen hiipuminen käännettävä

Suomalainen innovatiivisuus on valjastettava tehokkaammin ja nopeammin ratkaisemaan maailman ongelmia. Elinkeinoelämän tarpeista lähtevää tutkimusta ja kansainvälistymistä on vahvistettava.

Panostus julkiseen innovaatiorahoitukseen oli keskeinen mahdollistaja Suomen nousussa 1990-luvun lamasta. Kuluneella vaalikaudella Tekesin vuosittaisista avustusvaltuuksista on kuitenkin leikattu yhteensä toista sataa miljoonaa euroa.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Lisäisi Tekesin avustusvaltuuksia vuositasolla 100 miljoonalla eurolla.
- Kokoaisi yhteen innovaatiojärjestelmän toimijoita (Tekes, Suomen Akatemia, Finpro, Finnvera) ongelma- ja yrityslähtöisten hankkeiden toteuttamiseksi.
- Lisäisi mahdollisuuksia toteuttaa tutkimus- ja kehittämistyötä kansainvälisissä verkostoissa ja auttaisi kasvattamaan suomalaisten yritysten saamaa osuutta EU:n tutkimusrahoituksesta.
- Jatkaisi elinkeinoelämän strategista tutkimusta SHOK-yksiköitä uudistaen. Pitkäjänteisen osaamispohjan rakentamisen ohella SHOK-toiminnan olisi syytä suuntautua markkinoille pääsyn nopeuttamiseen.

– Vahva koulutus turvattava kaikissa oloissa –

2.6 Riittävä panostus koulutukseen ja tutkimukseen kannattaa

Lupauksia yliopistorahoituksen vahvistamisesta ei ole kuluvalla vaalikaudella pidetty. Näivettävä suunta on käännettävä.

Osaamisen tulee myös vastata elinkeinoelämän tarpeisiin. Koulutusjärjestelmän tulee uudistua ja reagoida nopeasti tulevaisuuden osaamistarpeisiin. Laatuun ja vaikuttavuuteen on panostettava ja kansainvälistä edelläkävijyyttä haettava valikoidusti. Valituilla alueilla tavoitetaso täytyy asettaa riittävän korkealle, koska monet muutkin maat panostavat talouden kannalta keskeisiin koulutuksen ja tutkimuksen alueisiin.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Käynnistäisi digikoulu-ohjelman ja resursoisi sen vuosittain noin 100 miljoonalla eurolla muusta koulutuksen rahoituksesta tinkimättä. Digitalouden edellyttämiä valmiuksia, opetusmenetelmiä ja oppimateriaaleja kehittävä ohjelma koskisi kaikkia koulutusasteita.
- Lisäisi yliopistojen vuosittaista rahoitusta 100 miljoonalla eurolla. Lisärahoitus sidottaisiin kykyyn tehdä ja toteuttaa strategisia valintoja (ns. strategiaperusteinen rahoitus). Rahoituksella kannustettaisiin muodostamaan vahvempia yksiköitä ja lisäämään resursseja laatuun, vaikuttavuuteen ja kansainväliseen yhteistyöhön.
- Muuttaisi yliopistojen saamat yksityishenkilöiden lahjoitukset verovähenteisiksi ilman ylärajaa.
- Loisi toisen asteen koulutukseen rahoitusjärjestelmät, joissa palkitaan koulutuksen laadusta, vaikuttavuudesta ja työllistymisestä.

2.7 Korkeakoulutus vastaamaan työelämän tarpeita

Korkeakoulujen tulisi suuntautua perustutkimuksen lisäksi ongelmalähtöiseen ja myös tieteenalojen rajat ylittävään tutkimukseen. Koulutuspolut tulee rakentaa työelämän, yhteiskunnan ja tutkimuksen kehittymisen tarpeista käsin.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Kannustaisi yliopistoja yritysyhteistyöhön ottamalla rahoituksessa käyttöön uusia mittareita, kuten esimerkiksi patentit ja yliopistolähtöiset startup-yritykset.
- Edistäisi ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen resurssien yhteiskäyttöä ja toimintojen yhdistymisiä oppilaitoskohtaisesti. Samalla pidettäisiin tiukasti kiinni tutkimuksen ja koulutuksen korkeasta laadusta.
- Varmistaisi korkeakoulutuksen tuottaman osaamisen korkean laadun oppimistuloksiin keskittyvällä laatujärjestelmällä.

2.8 Koulutusvienti avaimeksi korkeakoulujen kansainvälistymiseen

Korkeakoulujen on kytkeydyttävä kansainvälisiin verkostoihin ja hyödynnettävä kansainvälisen markkinan syntyminen. Kansainväliset koulutuspaketit rakennetaan yleensä niin, että kukin osallistuva korkeakoulu hinnoittelee osuutensa. Tämä ei onnistu ilman mahdollisuutta periä koulutuksesta maksua ulkomaisilta opiskelijoilta.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Muuttaisi tutkintokoulutuksen maksulliseksi muille kuin Euroopan talousalueen opiskelijoille.
- Käynnistäisi koulutusosaamisen Team Finland -hankkeen, jonka tavoitteena olisi luoda koulutusosaamisesta liiketoimintaa, kasvua ja työpaikkoja.

2.9 Suomi tarvitsee työperusteista maahanmuuttoa – osaajia ja tekijöitä

Hyvinvoinnin turvaamiseksi Suomi tarvitsee työvoimaa ulkomailta. Työperusteinen maahanmuutto on moninkertaistettava. Virta Suomeen on tällä hetkellä vain murto-osa siitä mitä Ruotsiin. Paljolti on kyse siitä, mielletäänkö meidät avoimeksi ja kansainväliseksi vai sulkeutuvaksi maaksi. Suomen vetovoimaa on vahvistettava.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Luopuisi saatavuusharkinnasta, joka byrokratisoi työperusteista maahanmuuttoa.
- Laatisi työvoimapoliittisen kansainvälistymisstrategian, jossa asetettaisiin selkeät tavoitteet työ- ja osaamispohjaiselle maahanmuutolle sekä linjattaisiin keinot tavoitteisiin pääsemiseksi.

2.10 Kannustetaan opiskelijoita valmistumaan

Työuria voidaan pidentää alkupäästä varmistamalla paremmat jatko-opiskeluvalmiudet, tehostamalla siirtymiä koulutusasteelta toiselle sekä uudistamalla opintotukea.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Parantaisi opiskelijoiden toimeentuloa nykyistä suuremmalla opintotuella, jolla helpotettaisiin kokopäiväistä opiskelua ja tavoiteajassa valmistumista. Opintotuki muutettaisiin lainapainotteiseksi siten, että osa lainasta muuttuisi opintorahaksi valmistumisen jälkeen. Opintorahan osuus olisi sitä suurempi, mitä nopeammin opiskelija valmistuu.
- Uudistaisi oppisopimuskoulutusta siten, että yritysten ja mieluummin työn ääressä oppivien nuorten kynnystä oppisopimukseen madallettaisiin (EK:n oppisopimusmalli).

3 Kannustavalla verotuksella työtä ja yrittäjyyttä

3.1 Kevennetään työn verotusta

Kireä verotus ei kannusta ottamaan vastaan työtä, yrittämään eikä kehittämään osaamista. Kuluneella vaalikaudella palkkavero on kiristynyt pääosin kunnallisveron kautta, mikä on leikannut myös ostovoimaa ja heikentänyt työllisyyttä. Työn verotuksesta on muodostunut talouskasvun este.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Keventäisi työn verotusta vaalikauden aikana 3–4 miljardilla eurolla. Alennukset kohdistettaisiin kaikkiin tuloluokkiin hyödyntämällä myös työtulovähennyksiä.
- Pidättäytyisi kaikista veronkorotuksista, jotka heikentävät ostovoimaa ja kilpailukykyä vaikeuttaen talouden tilannetta entisestään.

3.2 Tuetaan yritysten jatkuvuutta alentamalla perintö- ja lahjaverotusta

Perintö- ja lahjavero eivät saa muodostua esteiksi yritysten sukupolvenvaihdoksille ja yritystoiminnan jatkumiselle. Merkittävien perintöjen yleistyminen on johtamassa perintö- ja lahjaveron tuoton nopeaan kasvuun mahdollistaen veroprosenttien keventämisen nykyisestä tuottotasosta tinkimättä.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Peruisi kuluneella vaalikaudella tehdyt perintö- ja lahjaveron korotukset (noin 100 miljoonaa euroa). Verokertymä kokonaisuudessaan jatkaisi silti kasvamistaan.
- Väljentäisi perintöveron maksuaikaa, jotta aiempaa harvempi yritys jouduttaisiin myymään tai lopettamaan veron maksamista varten.

3.3 Palautetaan verotuksen ennustettavuus

Suomen yhteisöverokanta on nyt suhteellisen kilpailukykyinen. Yritysten pitäisi voida tietää, miten verosäännöksiä tulkitaan ja miten verotus toimitetaan. Viimeaikaisissa veropäätöksissä oikeusvarmuuden periaatetta ei ole aina noudatettu. Verotuksen taannehtivat muutokset vaikuttavat kielteisesti yritysten toimintaedellytyksiin.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Huolehtisi verotuksen ennustettavuudesta ja oikeusvarmuudesta estämällä jälkikäteen tapahtuvat verosäännösten tulkintamuutokset.
- Päättäisi veroratkaisujensa päälinjat vaalikauden alussa jatkuvien muutosten sijaan.

3.4 Pysäytetään haitallisten piiloverojen paisuminen

Lupa- ja valvontamaksut ovat viime vuosina kasvaneet. Lisätulojen hakeminen on viranomaisen kannalta ymmärrettävää. Maksut kuitenkin usein kasautuvat tietyille aloille aiheuttaen kohtuuttoman taakan ja vaikeuttaen erityisesti uusien yritysten markkinoille tuloa ja liiketoiminnan laajentamista.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Nostaisi kynnystä viranomaismaksujen säätämisessä ja korottamisessa. Maksujen veronluonteiset vaikutukset tulisi punnita ja luopua liiketoimintaa kohtuuttomasti näivettävistä maksuista.

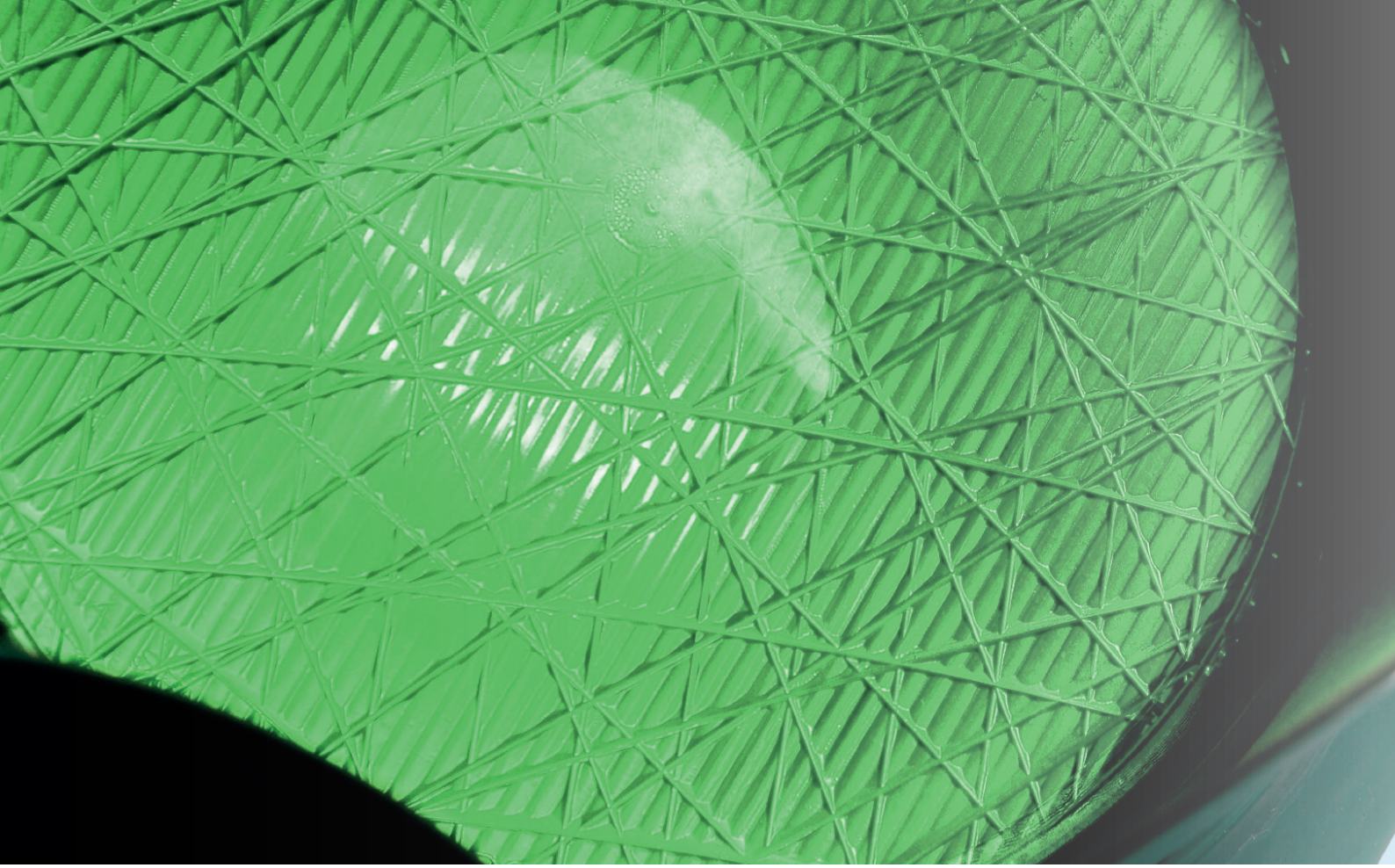

4 Vähemmän mutta parempaa sääntelyä

4.1 Sitoudutaan kunnianhimoisiin tavoitteisiin

Toimiva yhteiskunta tarvitsee pelisääntöjä, mutta sääntely ei saa olla taakka. Liiallisen sääntelyn ongelma on tunnistettu Suomessa ja EU:ssa. Nyt on aika toimia.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Sitoutuisi keskimäärin 2 % vuotuiseen sääntelyn vähentämistavoitteeseen.
- Loisi menettelyn, jossa yhden uuden lain säätäminen edellyttäisi kahden vanhan kumoamista.
- Perustaisi riippumattoman yritysvaikutusten arviointielimen, joka arvioisi kaikki lakiesitykset. Sillä olisi oikeus palauttaa esitykset, joissa yritysvaikutuksia ei ole riittävästi huomioitu. Laajakantaisissa lakihankkeissa sitouduttaisiin arvioimaan kustannukset myös jälkikäteen 3–5 vuoden päästä.
- Ottaisi käyttöön haastamismenettelyn. Ministeriön olisi perusteltava säännöksen tarpeellisuus, jos se on perustellusti haastettu.

4.2 Vauhtia investointien luvitukseen

Lupajonoissa happanee tällä hetkellä yli 3 miljardin euron arvosta investointeja.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Karsisi ympäristölupien piirissä olevien hankkeiden määrää käyttämällä kevyempiä menettelyjä, kuten rekisteröintiä ja jälkivalvontaa. Lupavelvollisuuden piiriin tulisi lukea lähinnä EU:n edellyttämät toiminnot.
- Asettaisi investoinnin lupakäsittelyille lakisääteiset määräajat ja yhdistäisi lukuisat lupamenettelyt yhdeksi "toimintaluvaksi", johon sisältyisi tarvittaessa myös ympäristövaikutusten arviointi ja kaavoitus.
- Vauhdittaisi siirtymistä sähköiseen lupa- ja valvontajärjestelmään.
- Laajentaisi korkeimman hallinto-oikeuden valituslupamenettelyn koskemaan myös ympäristö- ja vesilupa-asioita.

4.3 Reilulla kilpailulla paremmat palvelut

Julkisissa palveluissa ei saa olla itseisarvona se, kuka tuottaa. Julkisten, yksityisten ja kolmannen sektorin toimijoiden on voitava kilpailla tasavertaisesti. Julkinen sektori ei tuota nykyään vain verorahoitteisia palveluja, vaan myy yhä enemmän palveluja markkinoille. Kehitys on veronmaksajan edun vastainen.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Säätäisi lailla avattaviksi ja julkistettaviksi julkisen sektorin palvelutuotannon kustannukset, jotta palvelujen eri tuotantotapoja voidaan aidosti vertailla.
- Huolehtisi siitä, että julkinen sektori ei tuhlaa voimavarojaan perustamalla yritystoimintaa kilpaillulle markkinalle. Veronmaksajien etu on, että valtio ja kunnat keskittyvät ydintehtäviinsä eivätkä rönsyile liiketoimintaan.
- Antaisi kansalaiselle mahdollisimman usein vapauden valita, miltä tuottajalta he hakevat verorahoitteisen palvelun (palveluseteli, raha seuraa potilasta -periaate jne.).
- Sujuvoittaisi julkisten hankintojen sääntelyä ja vähentäisi poikkeamismahdollisuuksia kilpailuttamisvelvoitteesta.

4.4 Rahoitusalalla näivettävästä sääntelystä terveeseen kasvuun

Tällä hetkellä sääntely vaikeuttaa kasvun käynnistymistä. Toimivilla rahoitusmarkkinoilla on paljon erilaisia sijoittajia lisäämässä vaihtoehtoja. Vahva omistajuus ja terveet pääomamarkkinat on nostettava keskeiseksi osaksi hallitusohjelmaa.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Poistaisi liiallisesta sääntelystä johtuvat esteet pankki- ja muun rahoituksen saatavuudelle, erilaisten sijoittajien määrän lisäämiselle sekä eri rahoitusmuotojen kehittymiselle (esim. arvopaperistaminen).
- Pitäisi julkisen ja yksityisen rahoituksen työnjaon selvänä ja huolehtisi siitä, että julkinen rahoitus ei vääristä tarpeettomasti markkinoita eikä estä yksityisen rahoituksen kehittämistä.
- Parantaisi siemenvaiheen yritysrahoitusta tarjoavien rahastojen, bisnesenkelien ja joukkorahoituksen toimintaedellytyksiä.
- Edistäisi joukkovelkakirjamarkkinoiden, pörssin ja monenkeskisten markkinapaikkojen houkuttelevuutta. Esimerkiksi Helsingin pörssin First North -listan yhtiöiden osinkoverotus muutettaisiin samaksi kuin listaamattomilla yhtiöillä.

5 Julkinen sektori pelastettava kestämättömältä kehitykseltä

Oikeudenmukaiseksi koetulla hyvinvointiyhteiskunnalla ja koko kansan lahjakkuuden hyödyntävällä koulutusjärjestelmällä on suuri arvo elinkeinoelämälle. Yritysten menestys puolestaan mahdollistaa julkisen sektorin rahoittamisen.

EK esittää seuraavassa eräitä keskeisiä kokonaisuuksia julkisen talouden tasapainottamiseksi. Näillä teemoilla julkisen talouden vuosittaisia menopaineita voitaisiin keventää yhteensä vähintään 3–4 miljardilla eurolla säilyttäen hyvinvointivaltion ydintehtävien hoidon hyvällä tasolla.

5.1 Vuosityöaika yksityisen sektorin tasolle

Julkinen sektori työllistää tällä hetkellä noin 25 % työvoimasta. Nykymenolla se kuitenkin työllistää jopa 40 % työmarkkinoille tulevista uusista ikäluokista. Näin suuri osa ei voi olla töissä kunnalla tai valtiolla.

Julkisen sektorin vuosityöaika on muodostunut selvästi lyhyemmäksi kuin yksityisellä sektorilla. Tällaiselle erolle ei ole tänä päivänä perusteita. Mikäli vääristymää ei pystytä oikaisemaan, kasvattaa se palveluiden leikkaustarvetta entisestään.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Loisi omalta osaltaan tahtotilan, jotta julkisen sektorin työehtosopimuksissa vuosityöaika yhtenäistettäisiin yksityisen sektorin tasolle. Tämä purkaisi julkisten menojen paisumispaineita pitkällä aikavälillä vähintään 600–800 miljoonaa euroa ja tukisi samalla työvoiman riittävyyttä kansantaloudessa.

5.2 Digi antaa varaa parempaan

Digitaalisuus ja sähköinen asiointi mahdollistavat esimerkiksi harvinaisten kielten opetuksen tai lääkärin etävastaanotot myös haja-asutusalueilla. Samalla voidaan säästää kustannuksia pitkällä aikavälillä jopa 20–30 % nykyiseen verrattuna. Digitaalisuus antaa varaa paljon laajempaan palveluun kuin muutoin.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Vahvistaisi ministeriöiden rajat ylittävää keskitettyä virkamiesjohtamista erityisesti sähköisten asiakaspalveluprosessien ja tietokantojen yhtenäistämisen osalta. Kuluneella vaalikaudella on ICT 2025 -asiantuntijamietinnön pohjalta luotu perustaa yhtenäisemmälle julkisen sektorin digitaaliselle toimintatavalle. Nyt on aika aiempaa määrätietoisemmalle otteelle, jolla uudistaa julkisen sektorin palvelut asiakaslähtöisesti ja mukailematta vanhoja toimintamalleja ja hallinnollisia rajoja.
- Säätäisi lain, joka kieltäisi julkista sektoria kysymästä kansalaiselta tai yritykseltä samaa asiaa kahteen kertaan. Se pakottaisi kehittämään julkisen sektorin tietokannat yhteensopiviksi. Julkisten toimijoiden väliset tiedonsiirron rajapinnat tulee avata ja standardisoida.
- Porrastaisi palvelumaksut niin, että ne kannustaisivat digiasiointiin.

5.3 Rönsyjä karsimalla pelastetaan olennainen

Suomen julkinen velka suhteessa taloutemme kokoon karkaa käsistä, jos emme muuta suuntaa. Hallitsematon kestävyysvaje merkitsisi kiristyvää verotusta ja kasvavaa velkaantumista. Lopulta se johtaisi suurempiin leikkaustarpeisiin.

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Vakauttaisi velkasuhteen ja tekisi sitovat, uskottavat päätökset rakenneuudistuksista, joilla kestävyysvaje kurotaan umpeen pysyvästi.
- Karsisi rönsyjä kuntien tehtävistä ja normeista siten, että vuosittaiset kulut kevenevät useilla miljardeilla euroilla. Uusia tehtäviä ei voi enää säätää luopumatta vastaavasti vanhoista.
- Toteuttaisi indeksikorotusten jäädytyksiä osassa etuuksia siten, että vuosittain säästyisi noin 400 miljoonaa euroa.
- Keventäisi yritystukien hallinnointia ja luopuisi vaikuttavuudeltaan heikoista tuista. Säästöt yritystukijärjestelmästä voisivat olla yhteensä noin 200 miljoonaa euroa vuodessa.

5.4 Sote-uudistuksessa ratkaisevaa on parhaiden käytäntöjen leviäminen

Julkisten palvelujen laatu ja tehokkuus paranevat, kun yksityiset ja julkiset toimijat voivat kilpailla reilusti. Kustannusten kannalta tärkeintä on, asettuvatko terveen johtamisen palikat kohdilleen. Ovatko budjettirajoitteet ja tavoitteet riittävän selvät? Onko olemassa kiistaton mandaatti valita vain parhaat käytännöt, riippumatta kilpailevien tuottajaorganisaatioiden omista intresseistä?

Suomalaisten edun mukainen hallitus

- Säätäisi kunnille tehokkaan menorajoitteen. Eduskunnan pitää tavalla tai toisella voida hillitä kunnallisverojen kiristymistä esimerkiksi voimakkailla sanktioilla valtionosuusjärjestelmässä.
- Antaisi sote-alueille vapauden järjestää palvelut kokonaisuuden kannalta parhaalla tavalla. Jos palvelujen hankintaa on tarpeen keskittää tai vaihtaa tuottajaa, sen tulisi olla mahdollista kuntien ja kuntayhtymien tavoitteista riippumatta.
- Asettaisi sote-alueiden rahoituksen parhaiden käytäntöjen mukaiselle tasolle siten, että kaikkien alueiden olisi nopeasti hyödynnettävä tehokkaimmat toimintamallit. Esimerkiksi Aalto-yliopiston tuore tutkimus arvioi, että julkisen tuotannon parhaiden käytäntöjen avulla sote-kuluissa voitaisiin säästää 1,8–2,6 miljardia euroa vuodessa eli noin 10 %.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
PL 30 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki
Puhelin 09 420 20
ek@ek.fi
www.ek.fi
Twitter: @Elinkeinoelama

Raportti internetissä:
www.ek.fi/julkaisut

Ulkoasu: Arja Nyholm, Jumo Oy

Helmikuu 2015

Lue tarkemmin EK:n linjauksista:

Yrittäjyyslinjaukset 2015–2019:
www.ek.fi/pklinjaukset

Teollisuus uudistuu jo, uudistuuko Suomi:
www.ek.fi/kasvunmanifesti

Hyvinvointiyhteiskunnan kunto-ohjelma:
www.ek.fi/kuntoohjelma